

Versenyeztek?! — sokat gondolkodtam ezen a szón...
Ha eredeti, igazán nemes értelmében használjuk, akkor színvonalas verseny volt.

Felkészítő tanáraik, nevelőik megtalálták a gyermek-
i egyéniséghez illő költőt-írókat, felvonultatva a hazai és
külföldi gyermekversek legszélesebb skáláját (Petőfi, Jó-
zsef A., Zek Z., Csorba Gy., Kányádi S., Karinthy, Milne
a teljesség igénye nélkül). A gesztusokkal, arcjátékkal,
néhol igazi játékkal kísért versmondásban sikerült meg-
találnia a gyermeknek önmagát.

Sohasem fogom elfelejteni a csillogó fekete szemek-
et, a mosolyra fakadó ajkakat, a boldog meghajlást és a
sikert jelentő igazi tapsot, amelyet társaiktól kaptak...
Vagy azt a mozgássérült kislányt aki ha nehezen is, de fel-
ment a dobogóra, mert ott és akkor ő szerepelt, és min-
denki csak őrá figyelt!

Móka János győgyepedagógus, a rendezvény „atyja”
és Sándor Szilveszter (tagozatvezető) nyugodt szívvel bú-
csúzhatott mind a 76 gyerektől és kísérőiktől. Vala-
mennyien igazi, egyenrangú gyerekek érezték magukat
ezen a napon.

Ákli Istvánné

AZ EGYPERCES DRÁMA SZÜLETÉSE VÁCSZENTLÁSZLÓN

A drámajátékokkal foglalkozók örökös dilemmája: drá-
mát játszunk — csak úgy, magunknak, kedvtelésből, ne-
velő szándékkal, személyiséget fejlesztve — vagy színhá-
zat játszunk közönségnek, kis színészeket nevelve?

Természetesen én sem kerülhettem el ennek a kérdé-
snek a feltevését. Válaszként az alábbiakban a két dolog
ötvözéséről szólok. Mindnyájan tudjuk, hogy a drámajá-
ték nevelési szempontból óriási lehetőségeket hordoz, de
úgy gondolom, hogy semmiképpen nem helyes a gyereke-
ket elzárni a szerepléstől sem, hiszen aki színjátszó szak-
körbe jelentkezik, abban él valamennyire a magamuto-
gató vágy — de melyik gyerekekben? Egy átlagos vidéki
általános iskolában tanítok felső tagozatosokat. Nehéz
helyzetben voltunk amikor kb. október végére kiderült:
egy fiú sem maradt a csoportban. Tervem az volt, hogy
egy igazi szép mesejátékot játszunk el a májusi gyermek-
napon, de mivel fiúszereplő nélkül mese nem létezik,
mást kellett kitalálnom. Először is visszagondoltam Da-
vid Davis tanár úr nyári bentlakásos iskolájának légköré-
be, tanulságaira, és máris kész volt az ötlet: IMPROVI-
ZÁCIÓS drámajátékot fogunk játszani. Kiindulásként
felvettem a gyerekeknek: mutassák be, hogy milyen a jó
gyerek — rossz gyerek, jó tanár — rossz tanár, jó apa —
rossz apa, jó anya — rossz anya.

Mivel én a drámajátékot elsősorban nevelési eszköz-
nek, ill. a gyerekek szempontjából „jó játék”-nak tekin-
tem, az volt a célom,

a/ hogy a gyerekek tükröt tartsanak maguk elé (szüleik
felidézésével),

b/ kijátsszák magukból mindazt, amit más játékok-
ban nemigen van lehetőségük.

Nagy gyönyörűségüket lelték azokban a szituációk-
ban, mikor önmagukat vagy vágyott önmagukat játsz-
hatták, mikor tanáraikról — burkoltan — elmondhatták
véleményüket, mikor a szülőszerepben konfliktusaikat
saját szájuk szerint alakíthatták. Így aztán nagyszerű
délutánjaink kerekedtek: már előre eltervezték, hogy mit
fognak játszani a következő alkalommal, és hogyan ká-
páztatják el a többieket és engem. Végül mindenki (14 fő)
végigpróbált minden szerepet, sőt volt aki kétszer is sze-
repelt egy-kétszerepkörben. Igazán nagyszerű alakításo-
kat láthattunk, és a szégyenlősebb lányok is felszaba-
dultabbakká váltak. Az egyik legcsöndesebb lányról ki-
derült, hogy vérbeli tragika, a legnagyobb jubbról pedig
az, hogy vannak nála érdekesebb egyéniségek is.

Így tehát megszületett leendő játékunk témája: a szü-
lő-gyerek kapcsolat. Mivel 14 féle variációt láttunk a jó
és rossz szülőre egyaránt, szinte magától adódott a tipi-
zálás, a gyerekek azonnal ráéreztek, hogy mindenki bizo-
nyos típusokat játszott el. Ezután feltettem a kérdést:
Milyen szituációban lehetséges az, hogy eljátsszátok a
szüleiteket? A válasz: Legyünk színjátszó csoport! Mi-
lyen egyéniségű emberekből áll ez a csoport? Amilyenek
mi vagyunk!

Ezek után újra karakteralkotás következett: a szín-
játszó gyerekek mind egy-egy gyerektípust kellett hogy
képviseljenek (visszahúzódo, nagyszájú, irigy, gondta-
lan, divatmajom, beképzelt stb.). Természetesen a nega-
tív tulajdonságokat ki kellett találni, mert ugye ilyenek
nem léteznek a csoportunkban, nehogy sértődés legyen
belőle. Ezután kiosztottuk a szerepköröket, és mint
ahogy szituációs játékok kezdetén megadtuk a kiinduló-
pontokat, most el kell játszani a részeges apát és az alá-
rendelt anyát, vagy a lányát agyondolgoztató anyát és a
mártír gyereket stb.

Összesen 7 jelenetet dolgoztunk ki a következőkép-
pen: a páros eljátszotta az általa elképzelt módon a szitu-
ációt a többieknek, ezután mi elmondtuk a véleményün-
ket, hogy mi volt nagyon jó és mi hiányzott belőle.

Ezáltal egy-egy jelenet nagyon sok szempontból gaz-
dagodott és közösségi alkotássá vált. Közben mindvégig
nagyon jól szórakoztunk. Miután — csírájában — készen
volt a keretjáték, vagyis hogyszínjátszós gyerekek bemu-
tatják egymásnak szüleit kis helyzetgyakorlatok segít-
ségével, és készen voltak a jelenetek is, eszembe jutott,
hogy ezek annyira groteszkek, mintha Örkény egyperces-
seiből léptek volna elő. Így lett a játék címe: Egyperces
dráma, mottója pedig a Hogylétemről című novella. Fel-
merült bennem egy kérdés, amint a gyerekek játékát fi-
gyeltem. Mivel annyira hasonlít a valódi gyerekekre a
szerepük, feltehetően a néző azt gondolhatja, hogy az el-
játszott szülő is megegyezik a valóságos szülőkkel. (Egy
falusi környezetben minden színjáték egy kicsit máskép-
pen hat, főleg ha ilyen életszagú.) Ha a néző így gondolko-
dik, akkor hiába a típusalkotás, ő az egyedit fogja benne
látni és vagy megsértődik, vagy pletykálkodásra adunk
okot. Tehát elidegenítő effektusokra van szükség. Ez pe-
dig nagyon egyszerű. Minden egyéniség egy szín az em-
beriség palettáján — tehát minden szereplő kapott egy
színt, ami a színek általános jelentésének többnyire meg-
felel, (rózsaszín = optimista, sárga = irigy, stb.) és ebbe a

színbe öltözik tetőtől talpig. Sőt, hogy még elidegenítőbb és groteszkebb legyen színes krepp-papírból megfelelő színű parókát is készített ki-ki magának.

Ezek után már csak az egész játék megszerkesztése volt hátra: a keretjátékot kibővítettük, és végleges szöveget adtunk neki (két gyerek és én írtuk meg.)

A történet dióhéjban:

1. rész: A színjátszó csoport egy sikeres előadás után meghívást kap egy színjátszó fesztiválra. Az egyik gyerek szomorú, mert tudja, hogy úgysem engedik el a szülei. A többiek azzal vigasztalják, hogy az övéik sem különbek és be is mutatják, milyenek.

Ezután jönnek a „rögtönzött” jelenetek, amiknek nincs írott szövegük. Utána megállapodnak abban, hogy ők nem így fogják nevelni a gyerekeiket, és a későbbiekben is találkozni fognak.

2. rész — Húsz évvel később: Ahogy összeverődik az egykori színjátszó csoport az egyikük lakásában, a néző számára világossá válik: felnőttként éppen úgy viselkednek az egykori gyerekek, mint eljátszott, kifigurázott szülei. A végén pedig betoppan a házigazda gyereke, aki elmeséli az anyukáknak, hogy barátjánőjével egész délután azt játszották, hogy milyenek a felnőttek.

Rágyánszky Zsuzsanna

HÍREK

A Nemhivatásos Színházak szövetségének közgyűlésén részt vett a Magyar Drámapedagógiai Társaság képviselője is. Megválasztották a vezetőséget, s módosították a működési alapszabályt. A magyar rádió riportere Társaságunk munkájával kapcsolatban is tett fel kérdéseket. A riport a reggeli hírekben hangzott el.

* * *

Az Iskolakultúra című folyóiratban is olvashatók a Magyar Drámapedagógiai Társasággal kapcsolatos közlemények.

* * *

Richard Finch és Josep Hollós drámajátékos tanfolyamot vezetett Kecskeméten az ifjúsági házban, majd R. Finch Budapesten a Marczibányi téren is. Mindkét helyen húsz körüli volt a résztvevők száma.

* * *

Drámapedagógiai kurzust hosszabb vagy rövidebb időtartamra az alább közölt helyeken szerveztek:

A **Budapesti Pedagógiai Intézetben** Schermann Éva szervezésében 4 csoportban 80 fő részvételével indult két évesre tervezett tanfolyam. Szeptembertől újabb kurzust is hirdetnek.

Győrben a megye pedagógusai számára Németh András kezdeményezett tanfolyamot. Minden hónap első szombatján gyűltek össze a hallgatók.

A **Fejér megyei Pedagógiai Intézetben** Balogh Anna hirdetett nyolc gyakorlati foglalkozásból álló előadássorozatot a megye pedagógusai részére.

Pakson a Művelődési Központban Heffner Erika szervezte a drámapedagógiai hétvégeket öt szombaton át.

Budapesten Csepelen az Ifjúsági Házban is indult óvónők részére alapozó tanfolyam Pálffy Mária szervezésében.

Egyes iskolák tantestületei is érdeklődnek a drámapedagógia iránt. Többször kérnek egy-egy előadót bemutató foglalkozás vezetésére.

Több pedagógiai főiskolán indult drámapedagógiai speciálkollégium, hol önállóan, hol a pedagógiai, hol a közművelődési tanszékhez kapcsolódva.

A főiskolai drámapedagógiai oktatás állapotáról a következő számunkban közlünk részletes beszámolót. Amit máris tudunk, a drámapedagógia jelen van a debreceni, a jászberényi, a nagykőrösi, a kecskeméti, a kaposvári, a győri és a budapesti tanítóképző főiskolákon.

* * *

A szlovákiai magyar gyermekversmondók országos találkozója nagy sikerrel zárult **Rimaszombaton**. Társaságunk képviselője is részt vett a zsűri munkájában.

* * *

A Veszprém megyei Gyermekszínház és Drámapedagógusok Egyesülete (Pintér Rozália irányításával) aktívan tevékenykedik. Gyermekszínház bemutatója címmel többször juttatott lehetőséget gyermekcsoportok bemutatkozására. Hol-mi címmel drámapedagógiai módszervásárt rendezett március 7-én. A megyei pedagógiai intézettel és a Gyermek Házával közösen továbbképzés zajlott óvónők számára. A drámapedagógia is téma volt. Ők szervezték a Weöres Sándor Országos Gyermekszínház Találkozó megyei bemutatóját és regionálist is Veszprémben. A hozzájuk tartozó megyék zsűri munkájában részt vettek. Patronálják a hallássérültek megyei csoportjának színjátszóit. Július végén egyhetes gyermekszínház tábort szerveznek Bakonyoszlopon a Veszprém megyei gyermekeknek.